

A szakdolgozat és a tanári záróvizsga az osztatlan tanárképzésben

I. A közismereti (kétszakos) tanárképzésre vonatkozó rendelkezések

1. A tanári szakdolgozat és záróvizsga jogszabályi háttere

A 8/2013. (I.30.) EMMI rendelet 1. § a)-d) pontjában foglaltak szerint az osztatlan tanárképzésben a szakdolgozat kreditértéke – a szakterületi tanulmányok keretében – 8 kredit. Az 1. § a) pontja szerinti, két tanárszakon egyidejűleg folyó tanárképzésben **egy szakdolgozatot kell benyújtani és a záróvizsga részeként megvédeni.**

A rendelet 3. § (1) pontja előírja, hogy az osztatlan, kétszakos tanárképzésben a tanulmányokat a két tanárszakon egyszerre kell megkezdeni és befejezni. A **záróvizsgára bocsátás feltétele** mindkét tanárszakon a tanulmányok lezárása, beleértve a szakdolgozat elkészítését és az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat teljesítését is.

2. A záróvizsga és részei

2.1. A hallgató tanulmányait az osztatlan tanárképzésben záróvizsgával fejezi be. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja.

Az osztatlan tanárképzésben a záróvizsga a következő részekből áll:

- a **szakdolgozat** bemutatása és védeése,
- a **portfólió** bemutatása és védeése, ebbe integrálva számadás a **pedagógiai-pszichológiai modulhoz** tartozó ismeretekből,
- szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó **szakmai** ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel),
- szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó **szakmódszertani** ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel).

A szakmai tételsorokat és a módszertani tételsorokat **a záróvizsga időpontja előtt legalább 3 hónappal** az érintett tanszékeknek/intézeteknek **közzé kell tenniük**, hogy a hallgatóknak legyen idejük alaposan felkészülni. A záróvizsgán **a szakmai tételek kidolgozásához semmilyen szak- vagy tankönyv nem használható**, a **szakmódszertani tételek** kidolgozásához azonban a szakot gondozó intézetek vagy tanszékek lehetővé tehetik **általános vagy középiskolai tankönyvek, esetleg térképek vagy forráskiadványok** használatát, ám ezek minden esetben csakis az intézet/tanszék által előzetesen bekészített munkák lehetnek, a hallgatók saját példányainak használatára nincs mód.

2.2. A záróvizsgára bocsátás feltétele a **végbizonyítvány** (abszolutórium) megszerzése. Végbizonyítványt a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak állít ki, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte. A hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára.

A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint lehetőséges. A karok a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez köthetik. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető.

2.3. A záróvizsgát két részletben, de egyazon vizsgaidőszakban kell lebonyolítani:

- A **szakdolgozat** bemutatása és védése annak a **vizsgaidőszaknak az első felében** zajlik, amelyben a későbbiekben a záróvizsga további részei is sorra kerülnek;
- A záróvizsga további részei (a **portfólió** bemutatása és védése, ebbe integrálva – a kompetenciákhoz megadott szakirodalom alapján – számadás a **pedagógiai-pszichológiai modulhoz** tartozó felkészültségből, valamint a **szakmai és módszertani vizsgakérdésekről** való feleletek) ennek a **vizsgaidőszaknak későbbi szakaszában**, a Tanárképző Központ és a kari Tanulmányi Osztályok által együttesen kijelölt időszakban kerülnek sorra.

A szakdolgozat védése **bizottság** előtt zajlik, melynek tagjai az elnök mellett a szakdolgozat témavezetője és opponense mint bírálók, valamint egy külső tag, aki nincs közalkalmazotti jogviszonyban a szak oktatásában érintett karral (pl. mentortanár).

A tanári záróvizsga további részét **két** – a hallgató szakjai szerinti – **záróvizsga-bizottság** előtt kell letenni, ezek összetétele a következő:

- **elnök** (az adott szak vezető oktatója),
- az érintett **szak oktatója**/oktatói,
- az érintett **szak módszertanos oktatója**/oktatói,
- **külső tag** (pl. gyakorlóiskolai vezetőtanár).
- A bizottságok tagja még – a portfólió védéséhez kapcsolódóan – egy oktató a **pedagógia és pszichológia** területéről.

A záróvizsgák nyelve a magyar, de idegen nyelv szakokon – a szakmai és módszertani kérdéssor tekintetében – ettől eltérő is lehet. Az idegen nyelven folyó záróvizsgákra az érintett tanszékeknek/intézeteknek legkésőbb a vizsgák megkezdése előtt három hónappal (a szakmai és módszertani tételek közzétételével együtt) hirdetményben fel kell hívniuk a hallgatók figyelmét.

A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

2.4. A karok, a hallgatók számára legalább félévente egy lehetőséget kötelesek biztosítani a záróvizsga letételére. A végbizonyítványt szerzett hallgatókat hirdetményben kell értesíteni az adott év eljárási rendjéről.

2.5. A záróvizsgára jelentkezés a MODULO-ban erre a célra rendszeresített űrlapon történik a hallgató anyakarán. A záróvizsga letételéhez szükséges, hogy a hallgató a végzés félévében, a félév negyedik hetének végéig (tavaszi félévben február, őszi félévben szeptember végéig) **bejelentkezzen záróvizsgára**. A jelentkezés feltétele a végbizonyítvány megléte, vagy az utolsó tanulmányi félévben a végbizonyítvány megszerzésének lehetősége. A záróvizsgára jelentkezett hallgatók záróvizsga beosztását, valamint az abszolutorium feltételeinek ellenőrzését a hallgató szakjainak oktatásában érintett karok végzik. A feltételek hiánya esetén, vagy a hallgató ilyen irányú kérelmére a záróvizsga beosztásból a hallgató törlésre kerül. Törlésre csak a záróvizsga megkezdését megelőzően kerülhet sor. Ha a hallgatóról utólag derül ki, hogy nem felelt meg a záróvizsgára bocsátás feltételeinek, a záróvizsga eredmény megsemmisítésre kerül.

2.6. A karok, valamint a Tanárképző Központ hirdetményben teszik közzé:

- a záróvizsga időszakokat (időpontokat),
- a vizsgáztató bizottságok összetételét.

3. A szakdolgozat

3.1. Az osztatlan tanárképzésben a tanulmányok lezárásához **szakdolgozatot** kell készíteni, ennek **kreditértéke 8 kredit**. A két tanárszakon egyidejűleg folyó képzésben egy szakdolgozatot kell készíteni, amely kapcsolódhat bármelyik (akár egyidejűleg mindkét) szak szaktudományi, tantárgy-pedagógiai (szakmódszertani) vagy az adott szak(ok) neveléstudományi aspektusaihoz.

3.2. A javasolt szakdolgozati **témákat** és a hozzájuk tartozó **témavezetőket** a szaktanszékek, illetve intézetek a tavaszi félévben, legkésőbb március 31-ig kötelesek honlapjukon, illetve a tanszéki hirdetőtáblákon nyilvánosságra hozni és a Tanárképző Központnak is elküldeni, amely a témákat karonként és szakonként összesítve külön is közzéteszi a honlapján. (Ugyanitt adhatják meg a szaktanszékek azt is, ha a szakdolgozatot a magyartól eltérő nyelven lehet vagy kell elkészíteni.)

A szakdolgozati **téma megválasztásának ideje** az általános iskolai és a középiskolai tanári szak esetében eltérő. Az általános iskolai tanári szakon a szakdolgozat témáját és témavezetőjét a mintatanterv szerint haladó hallgató legkésőbb a 7. aktív félév elején, szeptember 30-ig

választja. A középiskolai tanári szakon a szakdolgozat témáját és témavezetőjét legkésőbb a 9. aktív félévben, szeptember 30-ig kell kiválasztani.

A szakdolgozat témáját a jelen szabályzat mellékletében is szereplő **Szakdolgozati témaválasztó lapon** a témában illetékes tanszéknek/intézetnek be kell jelenteni, s azt annak vezetőjével jóváhagyólag alá kell írni. Az aláírással a tanszék/intézet vezetője kifejezésre juttatja, hogy a választott témát alkalmasnak találja a szakdolgozat elkészítésére, s egyetért a témavezető személyével is.

A hallgatónak egy ízben, de legkésőbb a 8., illetve 10. félév kurzusfelvételi időszakának végéig – a két érintett témavezető írásos hozzájárulásával – lehetősége van a szakdolgozati témája megváltoztatására.

3.3. A hallgatóknak a szakdolgozat elkészítéséhez **két féléven keresztül szakdolgozati szemináriumokon (konzultációkon) kell részt venni**. Ezeket a konzultációs órákat a szakdolgozat témavezetőjénél kell felvenni, kreditértékük 2-2 (azaz összesen 4) kredit. Mivel az osztatlan tanárképzésben a szakdolgozat kreditértéke 8 kredit, az egyenletes kredit kiosztás érdekében formálisan azon a szakon is szükséges 4 kredit megszerzése, amelyen a hallgató nem készít szakdolgozatot. Ezt a négy kreditet **a Tanulmányi Osztályok írják jóvá**, azután, hogy a hallgató azon a szakján, amelyen szakdolgozatát készíti, megkapta a második szakdolgozati szeminárium után járó 2 kreditet is. Ezt a kreditet a témavezetőknek legkésőbb a rendes vizsgaidőszak végéig be kell jegyezniük az elektronikus tanulmányi rendszerbe.

A témavezetők a második szakdolgozati szeminárium teljesítéséért járó 2 kreditet az elektronikus tanulmányi rendszerben **csak akkor írhatják jóvá, ha a hallgató a dolgozatot legalább 75%-os készültségi fokban bemutatja**.

3.4. A hallgató a szakdolgozatot elvben teljesen elkészíti a második szakdolgozati szeminárium végére, de ekkor még nem köteles a végleges változatot benyújtani, hanem az összefüggő egyéni tanítási gyakorlat egy éve alatt még alakíthat rajta, esetleg – szakmódszertani téma esetén – bizonyos vizsgálatokat még az összefüggő egyéni tanítási gyakorlat során is végezhet.

3.5. A **szakdolgozatok megvédése** annak a vizsgaidőszaknak az első felében zajlik, amelyben a hallgató tanári záróvizsgára jelentkezett: a szakdolgozat megvédése a TZV része, de attól időben némileg elkülönülve, az illető vizsgaidőszak elején zajlik (ld. 2.3. pont).

A szakdolgozatvédésre a témavezetőt oktatóként foglalkoztató tanszéken, illetve a szakot gondozó intézetben kerül sor. (Ha a dolgozatnak két eltérő szakról jövő konzulense van, akkor ők megállapodnak, hogy melyik tanszéken történjen a védelem, s arra meghívják a másik témavezetőt is.)

A szakdolgozati bírálatok és a szakdolgozatvédelem nyelve a magyar, de idegen nyelvű szakokon ettől eltérő is lehet.

3.6. Miután a hallgató bejelentkezett záróvizsgára, a szakdolgozatát – tavaszi félévben április 15-ig, őszi félévben november 15-ig – a témát gondozó egységnek két nyomtatott példányban, valamint elektronikus adathordozón (Word- és PDF-formátumban) le kell adnia, illetve a MODULO-n keresztül a Klebelsberg Könyvtár repozitóriumába fel kell töltenie. Ezután a tanszékeknek három hetük van arra, hogy elkészítsék a szakdolgozati bírálatokat. A témavezető véleménye és javasolt érdemjegye mellett **minden esetben szükség van egy opponensi véleményre** is. Az opponens a tanszék valamely munkatársa, de lehet megfelelő szakmai hozzáértéssel rendelkező külső tag is. A szakdolgozati bírálatok nyelve a magyar.

Ha esetleg a két vélemény eltér a szakdolgozat elfogadhatóságát illetően (azaz az egyik bíráló a szakdolgozatot elégtelenre, a másik legalább elégségesre minősíti, a tanszék vagy intézet köteles egy **harmadik szakértővel** is véleményeztetni a dolgot. Ha az ő véleménye pozitív, akkor van lehetőség a szakdolgozat megvédésre, ha az is negatív, akkor szakdolgozat minősítése elégtelen. (Ezzel a záróvizsga is, hiszen annak egyetlen részleme sem lehet elégtelen.)

A szakdolgozati bírálatokat a két elsődleges bírálónak a beadási határidőt követően legkésőbb három héten belül el kell készítenie, hogy az esetleges harmadik bíráló véleménye is még egy héten belül elkészülhessen. A hallgatóknak az összes bírálatot – nyomtatva vagy e-mailben – meg kell kapniuk legkésőbb a szakdolgozatvédelem napja előtt 7 naptári nappal.

A bírálóknak a szakdolgozatról alkotott véleményük és a javasolt – öt fokozatú – érdemjegy mellett még legalább egy a szakdolgozat témájával összefüggő **elméleti kérdést** is meg kell fogalmazniuk a bírálatuk szövegében.

3.7. A szakdolgozattal összefüggő formai elvárásokat ld. e szabályzat függelékében.

3.8. 1-3. helyezést, illetve különdíjat elért hallgató beadhatja OTDK dolgozatát szakdolgozatként, amennyiben a szakdolgozat megfelel a tanári mesterszakos szakdolgozatoktól elvárt formai minimumkövetelményeknek, de fel kell azt töltenie a Moduloba és be kell kerülnön a dolgozat az SzTE repozitóriumába. Az engedélyezéshez a hallgatónak dékáni kérelmet kell beadnia. Az elfogadás nem automatikus, és az illetékes tanszék hozzájárulása is szükséges hozzá. Ha a tanszék és a dékánhelyettes is támogatja a kérvényt, akkor a szakdolgozat témavezetői és opponensi bírálata valamint a védelem jegye is jeles. A záróvizsga további részeit természetesen az engedélyt kapott hallgatóknak is teljesíteniük kell.

4. A portfólió

4.1. A 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet 1. mellékletének 4.5. pontja szerint az osztatlan tanárképzés hallgatóinak portfóliót kell készíteniük. A tanárjelölt a portfóliót az iskolai tanítási gyakorlatok, valamint tanításon és iskolán kívüli gyakorlatok/tevékenységek elemző meg-

jegyzésekkel kísért (= reflektált) anyagából állítja össze. A portfólió konkrét tartalmát a Neveléstudományi Intézetnek e szabályzat mellékletében olvasható tájékoztatója írja elő.

4.2. A dokumentum részeként a hallgatónak készítenie kell egy **szakmódszertani jellegű szakirodalmi tanulmányt**. Ennek célja, hogy a tanárjelölt bemutassa, képes a tanári munkában felmerülő problémákat a releváns szakirodalom kiválasztásával és feldolgozásával, szintetizálásával, bizonyítékokra alapozva, pontos fogalomhasználattal értelmezni és elemezni. A tanulmány a tanárjelölt döntése alapján feldolgozhatja vagy egy tantárgy vagy ezen belül adott tantervi tartalom tanításához kapcsolódó probléma szakmódszertani szakirodalmát. A portfólió elbírálásáról az **illető szak módszertanos oktatói gondoskodnak**.

4.3 Tekintettel arra, hogy **a portfólió** a záróvizsga eleme, ám elkészítése **az abszolutórium feltétele** (lásd erről: 8/2013. I. 30. EMMI-rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről), ezért **a portfóliót a második összefüggő tanítási gyakorlat** alatt, annak **befejezéséig a hallgatónak el kell készítenie** – függetlenül attól, hogy tesz-e záróvizsgát az adott félévben, vagy sem.

4.4. Az abszolutórium megszerzése érdekében a módszertanosokhoz rendelve a tanszékeknek **Portfóliókészítés** címmel minden félévben meg kell hirdetniük a Neptunban kurzusokat, amelyeket a hallgatónak maguknak fel kell venniük, az értékelést pedig a módszertanos rögzíti a tanulmányi rendszerben. Ennek **érdemjegye** magának **a portfóliónak** a készítési folyamatán és annak **megfelelő előrehaladottságán alapul**, nem a kész portfóliót értékeli. A **végleges portfólió** tartalmi és formai értékelése **a záróvizsga részét képezi**.

4.5. A portfóliót a tavaszi félévben május 20-ig, az őszi félévben december 20-ig fel kell tölteni a MODULO-ba, s nyomtatva, valamint elektronikus adathordozón (Word- és PDF-formátumban) le kell adni az adott szakot gondozó tanszéken / intézetben.

5. A tanári záróvizsga (TZV)

5.1. A záróvizsgára bocsátás szakos feltételei:

Az **abszolutórium** megszerzése, amihez szükséges a szak elvégzéséhez szükséges összes szakmai, szakmódszertani és pedagógiai-pszichológiai kredit megszerzése, beleértve a csoportos, illetve összefüggő egyéni tanítási gyakorlat kreditjeit is. Az előírt nyelvvizsga megszerzése csak a diplomakiadás feltétele.)

A **szakdolgozat** benyújtása, és feltöltése a MODULO-ba, ill. a könyvtári repozitóriumba.

Az összefüggő egyéni gyakorlat során elkészített **portfólió** benyújtása és feltöltése a MODULO-ba.

Az adott félévben záróvizsgára jelentkezni az anyakar szabályzatában meghatározott határidőig lehet. A jelentkezésekkel párhuzamosan a Karok a Tanárképzési Központot is értesítik a jelentkezésekről.

Nem bocsátható záróvizsgára a hallgató,

- ha nem jelentkezett záróvizsgára,
- ha nincs abszolutórium,
- ha nem töltötte fel a MODULO-ba a szakdolgozatát és a portfólióját,
- ha díjtartozása, könyvtári vagy eszköztartozása van.

5.2. A záróvizsga eredményessége:

A záróvizsga akkor eredményes, ha minden részjegye legalább elégséges, különben a záróvizsga érdemjegye elégtelen. Az elégtelen záróvizsga leghamarabb a következő félév záróvizsga-időszakában ismételhető. Ismételt záróvizsga során az elégtelennel minősített vizsgarész(ek)e)t kell csupán megismételni.

5.3. A tanári záróvizsga eredményének kiszámítása:

A hat vizsgarész (a szakdolgozat bemutatása és védése, a portfólió bemutatása és védése, a két szakhoz kapcsolódó szakmai és a szakmódszertanokból való szóbeli feleletek) külön-külön kap érdemjegyet. A tanári záróvizsga **összesített érdemjegyét** az alábbi **részérdemjegyek** egyenlő súllyal való átlagolásával számítjuk ki (a részjegyeket két tizedes pontossággal számolva, kerekíteni csak az összegzés és osztás után kell):

1. a **szakdolgozat** érdemjegye és a szakdolgozat bemutatása és védésére kapott egy-egy jegy átlaga,
2. a **portfólió** érdemjegye és a portfólió bemutatása és védésére (értékelője a tanári záróvizsga bizottságban helyet foglaló szakmódszertanos és a pedagógiai-pszichológiai modulért felelős vizsgáztató) kapott egy-egy jegy átlaga,
3. az egyik tanári szak **szakmai szóbeli vizsgájának** érdemjegye,
4. a másik tanári szak **szakmai szóbeli vizsgájának** érdemjegye,
5. az egyik tanári szak **szakmódszertani szóbeli vizsgájának** érdemjegye,
6. a másik tanári szak **szakmódszertani szóbeli vizsgájának** érdemjegye.

II. Az osztatlan (egy-, illetve kétszakos) zenetanárképzésre vonatkozó rendelkezések

1. A záróvizsga jogszabályi háttere

1.1 A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja.

1.2. A hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. Végbizonyítványt a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak állít ki, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakötelezettségeit teljesítette, az előírt 300 krediteket megszerzte, diplomamunkáját (diplomakoncertjét) teljesítette, illetve a szakdolgozatát leadta.

1.3 A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint lehetősé. A Kar a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez kötheti. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető.

2. Jelentkezés a záróvizsgára

A záróvizsgára jelentkezés a MODULO-ban erre a célra rendszeresített űrlapon történik. A záróvizsga letételéhez szükséges, hogy a végzős hallgató a tavaszi szemeszterben **február végéig** bejelentkezzen záróvizsgára. A jelentkezés feltétele a végbizonyítvány megléte, vagy az utolsó tanulmányi félévben a végbizonyítvány megszerzésének lehetősége. Az abszolutórium feltételeinek ellenőrzését a Tanulmányi Osztály végzi. A feltételek hiánya esetén, vagy a hallgató ilyen irányú kérelmére a záróvizsga beosztásból a hallgató törlésre kerül. Törlésre csak a záróvizsga megkezdését megelőzően kerülhet sor. Ha a hallgatóról utólag derül ki, hogy nem felelt meg a záróvizsgára bocsátás feltételeinek, a záróvizsga eredmény megsemmisítésre kerül.

Nem bocsátható záróvizsgára a hallgató,

- ha nem jelentkezett záróvizsgára,
- ha nincs abszolutóriuma,
- ha nem töltötte fel a MODULO-ba a szakdolgozatát és a portfólióját,
- ha díjtartozása, könyvtári vagy eszköztartozása van.

3. A diplomamunka, illetve szakdolgozat

3.1.1 Az **egyszakos zenetanárképzésben** a diplomamunka (diplomakoncert) teljesítése során a hallgató bizonyítja, hogy kiművelt hangszeres technikával és szereplési rutinnal rendelkezik, hogy képes a zeneművek értő és igényes megszólaltatására, valamint jól megalapozott elméleti tudását, stílusismeretét képes a hangszerjáték gyakorlatában alkalmazni.

3.1.2 A hallgatóknak a 7. és 8. szemeszterben diplomamunka konzultációkon kell részt venni. Ezeket a konzultációs órákat a főtárgy oktatójánál kell felvenni, kreditértékük 4-4 (azaz összesen 8) kredit. A diplomamunka (diplomakoncert) műsorát a 8. szemeszterben legkésőbb

április 30-ig fel kell tölteni a MODULO-ban. A szakterületi képzést lezáró diplomamunka (diplomakoncert) követelményének a 8. szemeszter végén kell eleget tenni.

3.1.3 A diplomamunka (diplomakoncert) értékelésének szempontjai:

- a hangszerjáték általános technikai színvonala – tiszta intonáció, pontos játék, ritmikai precizitás, kulturált, kifejező hang, folyamatos, magabiztos előadásmód
- a zeneművek megszólaltatása során megnyilvánuló igényesség, stílusismeret, zenei ízlés, kifejező előadásmód, a formálás színvonala

3.1.4. A hallgatóknak mintatanterv szerinti 7. és 8. félévben diplomamunka **konzultáción kell részt venni**. Ezeket a konzultációs órákat a szakdolgozat témavezetőjénél kell felvenni, kreditértékük 4-4 (azaz összesen 8) kredit.

3.2.1. A **kétszakos zenetanárképzésben** a tanulmányok lezárásához csak az egyik szakon kell a szakterületi tanulmányokhoz, illetve vagy annak szakmódszertanához, esetleg neveléstudományi aspektusaihoz kapcsolódó **szakdolgozatot** készíteni.

3.2.2. A javasolt szakdolgozati **témákat** és a hozzájuk tartozó **témavezetőket** a Zeneelmélet Tanszék minden évben legkésőbb **március 31-ig** köteles a BBMK honlapján nyilvánosságra hozni, és a Tanárképző Központnak is elküldeni, amely a témákat karonként és szakonként összesítve külön is közzéteszi a honlapján.

3.2.3 A szakdolgozat témáját a jelen szabályzat mellékletében is szereplő **szakdolgozati témaválasztó lapon** a Zeneelmélet Tanszéknek be kell jelenteni, s azt annak vezetőjével jóváhagyólag alá kell írni. Az aláírással a tanszék vezetője kifejezésre juttatja, hogy a választott témát alkalmasnak találja a szakdolgozat elkészítésére, s egyetért a témavezető személyével is. **A Szakdolgozati témaválasztó lapot a mintatanterv szerinti 7. félév elején, szeptember 30-ig kell a Tanulmányi Osztályon leadni.**

A hallgatónak egy ízben – legkésőbb a 8. félév kurzusfelvételi időszakának végéig – az érintett témavezető írásos hozzájárulásával – lehetősége van a szakdolgozati téma megváltoztatására.

3.2.4 A hallgatóknak a mintatanterv szerinti 7. és 8. félévben **diplomamunka konzultáción kell részt venni**. Ezeket a konzultációs órákat a szakdolgozat témavezetőjénél kell felvenni, kreditértékük 2-2 (azaz összesen 4) kredit. Mivel az osztatlan tanárképzésben a szakdolgozat kreditértéke 8 kredit, az egyenletes kredit kiosztás érdekében formálisan azon a szakon is szükséges 4 kredit megszerzése, amelyen a hallgató nem készít szakdolgozatot. Ezt a négy kreditet **a Tanulmányi Osztályok írják jóvá** azután, hogy a hallgató azon a szakján, amelyen szakdolgozatát készíti, megkapta a második szakdolgozati szeminárium után járó 2 kreditet is. Ezt a kreditet a témavezetőknek legkésőbb a rendes vizsgaidőszak végéig be kell jegyezniük az elektronikus tanulmányi rendszerbe.

3.2.5 A témavezetők a második szakdolgozati szeminárium teljesítéséért járó 2 kreditet az elektronikus tanulmányi rendszerben **csak akkor írhatják jóvá, ha a hallgató a dolgozatot legalább 75%-os készülségi fokban bemutatja.**

3.2.6. A hallgató a szakdolgozatot elvben teljesen elkészíti a második szakdolgozati szeminárium végére, de ekkor még nem köteles a végleges változatot benyújtani, hanem az összefü-

gő egyéni tanítási gyakorlat egy éve alatt még alakíthat rajta, esetleg – szakmódszertani téma esetén – bizonyos vizsgákat még az összefüggő egyéni tanítási gyakorlat során is végezhet.

3.2.7. A záróvizsgára bejelentkezett hallgató szakdolgozatát **április 15-ig** (őszi félévben **november 15-ig**) a témát gondozó Zeneelmélet Tanszéknek két nyomtatott példányban, valamint elektronikus adathordozón (Word- és PDF-formátumban) le kell adnia, illetve a MODULO-n keresztül a Klebelsberg Könyvtár repozitóriumába fel kell töltenie.

3.2.8 Ezután a tanszéknek három hete van arra, hogy elkészítse a szakdolgozati bírálatokat. **A témavezető véleménye és javasolt érdemjegye mellett minden esetben szükség van egy opponensi véleményre is.** Az opponens a tanszék valamely munkatársa, de lehet megfelelő szakmai hozzáértéssel rendelkező külső tag is. A szakdolgozati bírálatok nyelve a magyar.

Ha esetleg a két vélemény eltér a szakdolgozat elfogadhatóságát illetően (azaz az egyik bíráló a szakdolgozatot elégtelenre, a másik legalább elégségesre minősíti, a tanszék vagy intézet köteles egy **harmadik szakértővel** is véleményeztetni a dolgot. Ha az ő véleménye pozitív, akkor van lehetőség a szakdolgozat megvédésre, ha az is negatív, akkor szakdolgozat minősítése elégtelen. (Ezzel a záróvizsga is, hiszen annak egyetlen részeleme sem lehet elégtelen.)

A szakdolgozati bírálatokat legkésőbb **három héten belül** el kell készíteni, hogy az esetleges harmadik bíráló véleménye is még egy héten belül elkészülhessen. A hallgatóknak az összes bírálatot – nyomtatva vagy e-mailben – meg kell kapniuk legkésőbb a szakdolgozatvédés napja előtt 7 naptári nappal.

A bírálóknak a szakdolgozatról alkotott véleményük és a javasolt – öt fokozatú – érdemjegy mellett még legalább egy a szakdolgozat témájával összefüggő **elméleti kérdést** is meg kell fogalmazniuk a bírálatuk szövegében.

3.2.9 A szakdolgozattal összefüggő formai elvárásokat ld. e szabályzat függelékében.

4. A portfólió

4.1. A 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet 1. mellékletének 4.5. pontja szerint az osztatlan tanárképzés hallgatóinak portfóliót kell készíteniük. A tanárjelölt a portfóliót az iskolai tanítási gyakorlatok, valamint tanításon és iskolán kívüli gyakorlatok/tevékenységek elemző megjegyzésekkel kísért (= reflektált) anyagából állítja össze. A portfólió konkrét tartalmát a Neveléstudományi Intézetnek e szabályzat mellékletében olvasható tájékoztatója írja elő.

4.2. A elkészült portfóliót **május 20-ig** kell feltölteni a MODULO-ba. A portfóliót kinyomtatva, valamint elektronikus adathordozón (Word- és PDF-formátumban) a Tanulmányi Osztályon leadni szintén **május 20-ig**. A portfóliót **a szak szakmódszertanos oktatója bírálja el.**

5. A záróvizsga részei

5.1.1. Az **egyszakos zenetanárképzésben:**

- a **diplomamunka** (diplomakoncert) bemutatása és védeése,
- a **portfólió** bemutatása és védeése, ebbe integrálva számadás a **pedagógiai-**

- **pszichológiai modulhoz** tartozó ismeretekből,
- szóbeli felelet a 10 tételből álló szakmódszertani tételsor 2 tételéből

5.1.2. A kétszakos zenetanárképzésben (ének-zenetanár – zeneismeret-tanár):

- a **szakdolgozat** bemutatása és védeése,
- a **portfólió** bemutatása és védeése, ebbe integrálva számadás a **pedagógiai-pszichológiai modulhoz** tartozó ismeretekből,
- szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó **szakmai** ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel),
- szóbeli felelet a két tanári szakhoz kapcsolódó **szakmódszertani** ismeretekből tételsor alapján (max. 15–15 tétel).

6. A záróvizsga lebonyolítása a zenetanárképzésben

6.1.1 Az **egyszakos zenetanárképzésben** a **diplomamunka** (diplomakoncert) bemutatását, védeését a szakterületi képzést lezáró 8. félév végén kell teljesíteni az adott zenetanár szakirányt gondozó tanszék oktatóiból álló vizsgabizottság előtt, melynek elnöke a tanszék vezetője. A **zenetanári záróvizsgát** a 10. szemesztert követő záróvizsga-időszakban kell teljesíteni.

6.1.2 A **kétszakos zenetanárképzésben** (ének-zenetanár–zeneismeret-tanár) a záróvizsga valamennyi elemét (szakdolgozat bemutatása, védeése, a portfólió bemutatása, védeése, tételes szóbeli számonkérés) a 10. szemesztert követő záróvizsga-időszakban kell teljesíteni.

6.2 A zenetanári záróvizsgát **bizottság** előtt kell letenni. A **záróvizsga**-bizottság összetétele:

elnök:	a zenetanár szak vezető oktatója
tagok:	a szakmódszertan oktatója, a portfólió védéséhez kapcsolódóan a pedagógiai-pszichológiai modulért felelős oktató külső tag (pl. gyakorlóiskolai vezetőtanár).

6.3 A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

6.4 A BBMK a végzős hallgatók számára évente legalább egy lehetőséget köteles biztosítani a záróvizsga letételére.

7. A zenetanári záróvizsga eredménye

7.1.1 Az egyszakos zenetanári záróvizsga eredményének kiszámítása

A zenetanári záróvizsga **összesített érdemjegyét** az alábbi **részérdemjegyek** egyenlő súllyal való átlagolásával számítjuk ki (a részjegyeket két tizedes pontossággal számolva, kerekíteni csak az összegzés és osztás után kell):

1. a **diplomamunka** (diplomakoncert) érdemjegye,
2. a **portfólió** érdemjegye (a portfólió elkészítésére, valamint bemutatására és védésére kapott egy-egy jegy átlaga)
3. a **szakmódszertani szóbeli vizsga** érdemjegye,

7.1.1 A kétszakos zenetanári záróvizsga eredményének kiszámítása

Az **összesített érdemjegyet** az alábbi hat záróvizsgarész **érdemjegyének** egyenlő súllyal való átlagolásával számítjuk ki (a részjegyeket két tizedes pontossággal számolva, kerekíteni csak az összegzés és osztás után kell):

1. a **szakdolgozat** érdemjegyének (a konzulens és az opponens által adott érdemjegyek átlaga) és a szakdolgozat bemutatása és védésére kapott jegy átlaga,
2. a **portfólió** érdemjegye és a portfólió bemutatása és védésére (értékelője a tanári záróvizsga bizottságban helyet foglaló szakmódszertanos és a pedagógiai-pszichológiai modulért felelős vizsgáztató) kapott egy-egy jegy átlaga,
3. az énekzene-tanár szak **szakmai szóbeli vizsgájának** érdemjegye,
4. a zeneismeret-tanár szak **szakmai szóbeli vizsgájának** érdemjegye,
5. az énekzene-tanár szak **szakmódszertani szóbeli vizsgájának** érdemjegye,
6. a zeneismeret-tanár szak **szakmódszertani szóbeli vizsgájának** érdemjegye.

7.2 A záróvizsga akkor eredményes, ha minden részjegye legalább elégséges, különben a záróvizsga érdemjegye elégtelen. Az elégtelen záróvizsga leghamarabb a következő félév záróvizsga-időszakában ismételhető. Ismételt záróvizsga során az elégtelennel minősített vizsgarész(eke)t kell csupán megismételni.

SZTE ..... (Kar, Intézet/Tanszék)

SZAKDOLGOZATI TÉMAVÁLASZTÓ LAP

A hallgató neve:	
EHA-kódja:	
E-mail címe:	
Szak, tagozat:	

A szakdolgozat benyújtása esedékes a _____ / _____ tanév _____ félévében

A szakdolgozat munkacíme és témája:	
-------------------------------------	--

_____

a hallgató aláírása

A dolgozatot fogadó tanszék/intézet:	
--------------------------------------	--

A dolgozatot a tanszék/intézet részéről fogadom, a témaválasztást jóváhagyom, és az alábbi konzulenszt jelölöm ki. A szakdolgozattal szembeni elvárásokról (pl. feldolgozandó irodalom) a hallgatót a konzulens a konzultáción tájékoztatja.

A konzulens neve, beosztása:	
------------------------------	--

Szeged,   év   hó   nap

_____

tanszék-/intézetvezető aláírása

_____

konzulens aláírása

A témát nyilvántartásba vette: tanszéki/intézeti előadó

Függelék II.

A portfólió

A Képzési és kimeneti követelményekben¹ meghatározott, a képzés során fejlesztendő és a portfólióban bemutatandó tanári kompetenciák: (1) a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése, (2) a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, (3) a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás; (4) a pedagógiai folyamat tervezése, (5) a tanulás támogatása, szervezése és irányítása, (6) a pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése, (7) a kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás, (8) autonómia és a felelősségvállalás.

1. Egyetlen, a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott kompetenciákban történt tanári fejlődést bemutató portfóliót kell készíteni.

2. A portfólió részei:

A tanárjelölt gyakorlatai során keletkezett dokumentumok. Ezek összeállításában segítséget nyújt a gyakorlatokhoz készült segédanyag.

Reflektív esszé, amelyben a jelölt tapasztalatait és reflexióit rendszerezi, értékeli min. 15000 karakter terjedelemben (szóközökkel számolva).

Neveléstudományi-pszichológiai szakirodalmi tanulmány, amelyben a tanárjelölt a gyakorlat során tapasztalt gyakorlati probléma szakirodalmát tárja fel. Műfaja szakirodalmi tanulmány, terjedelme min. 15000 karakter (szóközökkel számolva).

3. A szakdolgozat portfólió elemét a tanárjelölt maga állítja össze úgy, hogy abban a lehető legjobban érzékeltesse a fejlődését, a tanári kompetenciákban az egyéni összefüggő gyakorlat végére elért fejlettségét.

4. A portfóliót egységes egyetemi határidőig kell feltölteni a Moduloba. Ezzel egy időben 2 nyomtatott és egy CD-re archivált példányt is le kell adni ahhoz az egységhez (tan-szék/intézet), amely annak a szaknak a módszertani oktatásáért felel, amelyre a hallgató a portfólióban jobban koncentrált. A határidő őszi félévben december 20., tavaszi félévben május 20.

5. A portfólióban elhelyezett dokumentumok nyelve a jelölt szakképesítésének, illetve gyakorlati feladatainak megfelelő. A portfólió tartalomjegyzéke és a portfólió részét képező esszé és szakirodalmi tanulmány nyelve magyar.

---

1 8/2013. (I. 30) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről. (online: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=158734.254089, megtekintés: 2016.06.20.)

6. A portfólió bírálatáról annak az egységnek a módszertanosa/módszertanosai gondoskodik/gondoskodnak, ahová a hallgató a portfóliót benyújtotta. A bírálat nyelve magyar.

7. A portfólió bírálatának szempontjai:

- A kompetenciák körének lefedése
- A portfólió struktúrája (a dokumentumok és az esszé kapcsolata, kongruenciája; egységesség, a részek aránya)
- A dokumentumok rendszerének alkalmassága a fejlődés jellemzésére: a dokumentumok összerendezése (célnak való megfelelés, logikusság, áttekinthetőség, változatosság)
- A kiválasztott dokumentumok minősége (célnak való megfelelés, tartalmi kidolgozottság, alaposság, szakmai hitelesség, pontosság, tudományosság, a módszertani kultúra változatossága); az illusztrációk minősége (szerkesztettség, kimunkáltság, áttekinthetőség, használhatóság stb.)
- Az esszében adott összegzés áttekinthetősége, világos szerkezete; érthetősége, logikussága, műfaji megfelelése, koherenciája
- Az esszében bemutatott elemzés, értékelés tartalmi adekvátsága, relevanciája, reflektivitása, mélysége, kidolgozottsága
- A szakirodalmi tanulmányban elemzett kérdések relevanciája, a feltárt szakirodalmak mélysége, a szintézis mélysége, validitása és koherenciája.
- Az esszé és a szakirodalmi tanulmány fogalomhasználatának megfelelése, szakmai pontossága
- A portfólió anyagainak nyelvi és formai megformáltsága, (a megfogalmazás gördülékenysége, változatossága; nyelvhelyesség, helyesírás; kivitelezés, esztétikusság, a megjelenítés gondossága)

8. A portfólió bemutatására és védésére a tanári záróvizsga keretében kerül sor.

Függelék III.

A SZAKDOLGOZAT FORMAI KÖVETELMÉNYEI

A külső borítón az alábbi adatok szerepeljenek:

- a) a SZAKDOLGOZAT felirat
- b) a készítő neve és a szak
- c) a dolgozat készítésének éve

A belső borítón:

- a) a szakdolgozat címe (idegen nyelven készült dolgozat esetén magyarul is); (alatta a SZAKDOLGOZAT szó)
- b) készítőjének neve és szakpárja
- c) a témavezető neve és titulusa, pl. "Témavezető: X.Y. egyetemi docens"
- d) a dolgozat készítésének éve

<u>Főszöveg:</u>	40–50 oldal, de minimum 80.000 karakter (szóközzel) Betűméret: 12-es Sortávolság: 1,5 Margók: jobb, fent, lent: 2,5 cm; bal: 2,5 cm + 1 cm (kötés) = 3,5 cm
<u>Lábjegyzet:</u>	lap alján, folyamatos számozással, 10-es betűméret, 1 sortávolság
<u>Függelék:</u>	főszöveg után, 12-es betűméret, 1,5 sortávolság
<u>Bibliográfia:</u>	főszöveg után, 12-es betűméret, 1,5 sortávolság

A tartalomjegyzék, a függelék és a bibliográfia a 40-50 oldal terjedelmen felül értendők

A további szabályozást, például képanyag vagy diagramok elhelyezésének módját, az idézés módozatait az egyes tanszékek és intézetek teszik közzé.

A szakdolgozathoz csatolandó egy eredetiségi nyilatkozat (plágiumnyilatkozat), amelyben a hallgató tanúsítja, hogy a dolgozat a saját szellemi terméke.